

új magyar szó

12 oldal

Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VII. évfolyam,
194. (1514.) szám**BNR-valutaárfolyamok**

1 euró	4,3144
1 amerikai dollár	3,2451
100 magyar forint	1,4358

Aktuális

3

Antal Árpádnak ezer lejebe kerül a román zászló

Ezer lejre büntették meg Antal Árpád sepsiszentgyörgyi polgármestert, amiért tavaly levette a László Ház homlokzatára önkényesen kitűzött román zászlót. Az eljárót Maria Peligrad, a Mihai Viteazul Alapítvány elnöke perelte be.

Gazdaság

6

Borbély: a kormány komolyan gondolja a privatizációt

A kelet-közép-európai befektetési térképen pozitívan ítélik meg Romániát a külföldi beruházók, akik számára egyértelműen hetven százalékban az energiaszektort a legnépszerűbb – fejtette ki a lapunknak adott interjúban Borbély Károly gazdasági államtitkár.

Kultúra

8

Újrázott Szonda Szabolcs

Visszakerül a sepsiszentgyörgyi Bod Péter Megyei Könyvtár élére Szonda Szabolcs igazgató, miután tegnap sikeresen versenyzőgázott. Szonda Szabolcs igazgató tisztségét három hónappal ezelőtt érvénytelenítette a bíróság.

Vezércikk

3

Bocról Bocra

Az Európai Unióban messze a legkevesebb autópályával rendelkező Románia büszkélkedhet a legtöbb sztrádaszakkasszal. Romániában a sztrádák

összhossza alig haladja meg a 300 kilométert, miközben a törpeállam San Marinóban eléri a 220 kilométernyit; perze ennél jóval több is épült volna itt, ha lett volna hozzá eleget ország. ►

Bogdán Tibor

Büfék: győzött a chips

*Továbbra is egészségtelen termékeket forgalmaznak a hazai iskolákban***Mi szem szájnak ingere. Az iskolákban továbbra is korlátlanul hozzáférnek a diákok az egészségtelen élelmiszerekhez**

Fotó: Tofán Levente

Megtévesztő felirattal és csomagolásban tiltólistás élelmiszerek tucatjai kaphatók továbbra is a hazai iskolákban: cukorkák, csokoládék, sós ropogtatnivalók, túl édes péksütemények közül válogathatnak a diákok. A büfések sok esetben fittyet hányanak az egészségtelen élelmiszerek iskolai forgalmazását tiltó törvényre, és kijátsszák az ellenőrző szervek figyelmét. Azokban az iskolákban, ahol sikerül érvényt szerezni a jogszabálynak, a diákok azok, akik becsempészik az oktatási intézményekben tiltott, de kívánt csemegéket. **7. oldal ►**

Vihar előtti csend a Nokiánál

Sipos M. Zoltán

► Ma ül össze Kolozs Megye Tanácsának Nokia-bizottsága, hogy elemezze a finn telefontgyártóval kötött megállapodást. A testület megvizsgálja, hogy mekkora kártérítési igényléssel léphet fel a megye a finn befektetővel szemben – lévén hogy az önkormányzat annak idején több mint 15 millió euróval szállt be a nemeszuki gyár létrehozásába. „Bizom abban, hogy a finnnek kötött szerződés tartalma nyilvánosságra kerül, legalább a bizottság tagjai számára” – nyilatkozta érdeklődésünkre Vákár István, a megyei Nokia-bizottság RMDSZ-es tagja. **Folytatása a 6. oldalon ►**

Füstfelhőben úszik Athén

► A rendőrség könnygázt vetett be tegnap Athénban egy csapat csuklyás fiatal ellen, mert utcakövekkel megdobálták a rendfenntartókat. Az országban álta-

lános sztrájk kezdődött tiltakozásul a költségvetési megszorítások újabb hulláma ellen. A görögök szerint a kormánynak nincs terve a válságból való kiútra. **2. oldal**

Utcai harcok Athénban. Ismét egy teljes napra lebénult Görögország

Tüntetés vagy megemlékezés?

ÜMSZ

► Az RMDSZ cáfolja, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) pedig kitar amellet, hogy utcai tüntetést tartanak ma, az aradi vértanúk napján Marosvásárhelyen a helyi gyógyszerészeti és orvostudományi magyar tagozatának megalakításáért. Az eredeti tervek szerint az aradi vértanúkra közösen emlékeztek volna a magyar pártok és szervezetek képviselői, más jellegű demonstrációra senki sem kért és nem kapott engedélyt. A meghívottak között Tökés László is felszólal Marosvásárhelyen, az EMNT pedig nyolc buszt indít útra Kovászna, Hargita és Kolozs megyéből. **7. oldal ►**

Röviden

Az ügyészséghez kerül a jelentés

Általános vitára alkalmasnak találta a Balsai-jelentést tegnapi ülésén a Magyar Országgyűlés emberi jogi bizottsága, amely határozott arról is, hogy a jelentést megküldi az ügyészségnek. A jelentés a 2006 őszén bekövetkezett eseményeket elemzi, egyebek mellett a tévészékház ostromát és az október 23-i megemlékezés brutális szétverését lovas rendőrökkel, kardlapozással, vízágyúkkal, gumilövedékekkel és gumibotokkal.

Orbán-siker Szaúd-Arábiában

Szép jövő előtt áll Magyarország és Szaúd-Arábia a pénzügyi együttműködés területén Orbán Viktor szerint. A magyar miniszterelnök erről tegnap Rijádban beszélt magyar újságíróknak, háromnapos szaúd-arábiai látogatását összegezve. A kormányfő azt mondta, várakozásainak megfelelően „rendkívül sikeres” tárgyalásokat folytattak a közel-keleti országban, és több egyezmény aláírásáról is megállapodás született.

Izraeli vegyész a Nobel-díj

Daniel Shechtman (Sehtman) izraeli tudós (képiünkön) ítéltek oda az idei kémiai Nobel-díjat – jelentették be tegnap a

Svéd Királyi Tudományos Akadémián Stockholmban. A haifai Technion (Izraeli Technológiai Intézet) kutatója a bizottság indoklása szerint a kvázikristályok felfedezéséért érdemelte ki a díjat, amellyel összesen 10 millió svéd korona is jár.

Bombariadó a frankfurti tőzsdén

Bombafenyegetés miatt tegnap késő délután kiürítették a frankfurti tőzsdét. A hatóságok közlése szerint a börtön több száz rendőr zárta körül. A fenyegetéssel kapcsolatban egyelőre semmi konkrétumot nem közöltek. Az első hírek szerint a tőzsdei kereskedést felfüggesztették, más értesülések ugyanakkor arról szóltak, hogy a számítógépes kereskedés viszont folytatódott.

Tanácskoznak a NATO-miniszterek

A líbiai katonai műveletek remélhetőleg közeli befejezéséről, az afganisztáni átmenetről, a koszovói helyzet alakulásáról, illetve a gazdasági kényszer diktálta takarékoság mellett a katonai kapacitások esszerű fejlesztéséről tárgyalnak a NATO-országok védelmi miniszterei, akik tegnap délután kezdtek meg kétnapos brüsszeli értekezletüket.

Felújították a Szojuz-programot

Az észak-oroszországi Pleszeck űrközpontjából október 2-án, vasárnap éjszaka sikeresen felbocsátottak egy Szojuz-2 típusú hordozórakétát, rakterében egy navigációs műholddal – közölte a moszkvai védelmi minisztérium illetékes.

Pályaudvar a Temze felett

Több mint 4400 napelemmel borítják be a brit főváros Temzén átvélő első pályaudvarát, amelynek felújítási munkálatai decemberben érnek véget. A London szívében lévő Blackfriars vasútállomás tetejére tervezett hatezer négyzetméternyi napelemregeteg várhatóan a kész pályaudvar energia-szükségletének a felét fogja fedezni.

Füstfelhőben úszik Athén

Munkabeszüntetés és zavargások tiltakozásul a görög intézkedések ellen

ÜMSZ-összeállítás

A görög rendőrség könnygázt vetett be tegnap Athén központjában egy csapat csuklyás fiatal ellen, akik fölszedték az utcaköveket, hogy megdöbálják velük a rendfenntartókat. Görögországban általános sztrájk kezdődött tiltakozásul a költségvetési megszorítások újabb hulláma ellen. A 6,6 milliárd euró összértékű, kiadáscsökkentést és adóemeléseket tartalmazó takarékosági csomagot azért kellett elfogadni, hogy Görögország hozzájusson az euróövezet és a Nemzetközi Valutaalap 110 milliárd eurós mentőcsomagjának esedékes részletéhez, és ezzel elkerülje az államszűkítést.

Több tízezer sztrájkoló munkavállaló a parlament épületéhez vonult. A tiltakozók elégették az Európai Unió zászlaját az egyik fővárosi luxusszálloda előtt. A görög polgárok szerint a kormánynak nincs terve a válságból való kiútra, erre is példa a fejletlen intézkedések sora, mint amilyen 30 ezer állami alkalmazott elbocsátása volt az előző hónapban. A dolgozók több mint felét képviselő szakszervezeti vezetők szerint a nyugdíjak csökkentése, az adók emelése és a leépítések csak a szegényeket sújtják, de nem segítenek abban, hogy kihúzzák a három éve szenvedő gazdaságot a mélyrepülésből.

A tüntetések idejére az iskolák és a közintézmények bezártak,

Csuklyás fiatalok utcakövekkel dobálták a rendőröket. Az egyenruhások sem kímélték a tiltakozókat

Angela Merkel sürget és kivár

Angela Merkel német kancellár szerint nem kell tabuként kezelni az Európai Unió szerződéseinek módosítását, különösen akkor nem, ha az euróövezet stabilitásának további növelését célozzák meg vele. José Manuel Barroso európai bizottsági elnökkel Brüsszelben közösen tartott sajtótájékoztatóján Merkel hangoztatta: Németország készen áll arra, hogy egy ilyen folyamatba bekapcsolódjék. A kancellár fontosnak mondta, hogy az euróövezeti országok mielőbb mindannyian ratifikálják a pénzügyi stabilitás fokozá-

légi és kompjáratokat töröltek, sőt a kórházak is csak csökkentett létszámmal dolgoznak. Leg-

sára létrehozott mechanizmusra vonatkozó megállapodást. Kiállt amellett is, hogy az unió szükség esetén hozzon újabb döntéseket a bankok megvédelmezéséről, feltőkésítéséről. Merkel leszögezte, hogy Görögországnak a közös pénzt használók között kell maradnia, ugyanakkor hangoztatta, hogy Athén ügyében Németország csak akkor hozza meg következő döntését, ha már ismeri a nemzetközi (uniós és nemzetközi valutaalapi) szakértők most készülő újabb jelentését.

utóbb a múlt héten voltak összecsapások Görögország fővárosában, akkor rövid időre a minisz-

tériumok is megbénultak az ott dolgozók munkabeszüntetése miatt. ◀

Véres polgárháború és terror dúl Szomáliában

Hírösszefoglaló

Legalább hetvenen meghaltak és több mint százötvenen megsebesültek abban az öngyilkos merényletben, amely kedden történt a somáliai fővárosban, Mogadishuban, az oktatási minisztérium bejáratánál – közölte a helyi mentőszolgálat. Egyes hírek szerint a halálos áldozatok száma eléri a százat. A tájékoztatás szerint teherautóba rejtett pokolgép robbant fel. Az áldozatok zömével a minisztérium előtt az ösztöndíjeredményekre várakozó diákok és szüleik közül kerültek ki.

Kórházi források iszonyatos sérülésekről számoltak be: sokan súlyosan megégtek, többen megvakultak vagy végtagjaikat veszít-

tették el a detonációban. Számos gépkocsi kiégett. A robbanás után több száz méteres körzetben szóródott szét a törmelék. A merénylet elkövetőjeként az al-Shabaab iszlamista milícia jelentkezett. Az al-Kaida nemzetközi terrorhálózattal szövetséges csoport fegyveresei augusztus elején kivonultak Mogadishuból, de továbbra is jelentős területeket tartanak az ellenőrzésük alatt Szomália középső és déli részén. Céljuk, hogy megdöntsék az ENSZ által támogatott átmeneti kormányt. Az iszlamisták szerint a kabinet a nyugati országok bábja. Az általuk kirobbantott polgárháború megnehezíti az éhezők megsegítésére küldött nemzetközi adományok célbajuttatását. ◀

Öngyilkos merénylet Mogadishuban. Akadályozzák a segélyosztást

Vlagyimir Putyin: meghalt a FÁK, éljen az EUÁ!

Gy. Z.

Korábbi szovjet tagköztársaságból álló Eurázsiai Unió létrejöttét szeretné Vlagyimir Putyin orosz miniszterelnök (képiünkön) az *Izvesztija* című újságban kedden megjelent vendégcikke szerint. Az Eurázsiai Uniót az elnökjelölt orosz miniszterelnök „a modern világ egyik pólusának” szánja, hídnak Európa és az ázsiai-csendes-óceáni térség között.

„Senkinek sem célja egy új Szovjetunió felépítése – hangsúlyozta a legtekintélyesebb orosz politikus. – Naiv dolog volna bármít is utánozni a múltból.” (Putyin valaha „a huszadik század legnagyobb geopolitikai katasztrófájának” nevezte a Szovjetunió szétomlását.) A cikk azt hangsúlyozza, hogy 2012-ben lép életbe az Oroszország, Fehéroroszország és Kazahsztán között megkötött vámunió, a későbbi tervekben pedig a közép-ázsiai volt szovjet köztársaságok, jelesül Kirgizisztán és Tádzsikisztán bevonása szerepel az elképzelések sorában. „Javaslatunkban egy erős és nemzetek fölötti egyezsége látunk, amely abban a helyzetben van, hogy a mai világ támasza lehessen” – magyarázta Putyin, aki azonban nem írt arról, hogy a Szovjetunió összeomlása után hasonló körben létrehozott Független Államok Szövetségének mi lesz a sorsa. Igaz, a FÁK az első perctől kezdve gyen-

gélkedett, és folyamatosan a halálállapotban volt. Az Eurázsiai Uniót „az Európai Unió és más regionális szövetségek” tapasztalataira kell építeni – olvasható a miniszterelnök cikkében. Véleménye szerint el kell érni „az integráció magasabb fokára”.

A vendégcikk Putyin első nyilvánosságra hozott stratégiai írása, amióta bejelentette jelöltségét az államfői posztra. Általános vélemény, hogy 2012 márciusában a politikus meg is nyeri a választást. Putyin korábban már beszélt egy egységes gazdasági térről, amely Lisszabontól egészen Vlagyivosztokig terjed. Elképzelése azonban Nyugaton meglehetősen hűvös fogadtatásra talált.

Különösen Németország hangoztatta, hogy Oroszországnak legelőbb a Világkereskedelmi Szervezet tagjává kell válnia. A belépés azonban esztendőök óta halasztást szenved. ◀

Nem enged a 300-ból a PDL

Cs. P. T.

▶ Továbbra is a honatyák száma, illetve az úgynevezett kompenzációs lista bevezetése a legnagyobb akadálya annak, hogy egyezés szülessen a kormány-pártok között a választási törvény módosításáról – derült ki a jogszabály tervezetét kidolgozó koalíciós bizottság tegnapi ülésén, amelyen a Demokrata Liberális Párt (PDL), az RMDSZ és a kisebbségek frakciója is érvekkel alátámasztva ismertette az új választási rendszerre vonatkozó javaslatát. „A PDL ragaszkodik az államfő által kiírt referendum eredményéhez, és 300-ra csökkentené a parlamenti mandátumok számát. Ezzel mi nem tudunk egyetérteni” – számolt be lapunknak az ülésről Márton Árpád RMDSZ-es képviselő. Tájékoztatása szerint továbbra is csak abban teljes az egyetértés, hogy az egyéni választókerületek nyertesei jussanak mandátumhoz. Az RMDSZ és a kisebbségek ragaszkodnak ahhoz, hogy az egyéni kerületekben vesztes jelöltekre leadott szavazatok arányában országos listáról is kerülhessenek be jelöltek a parlamentbe. Ezzel szemben a PDL azt akarja, hogy 200 egyéni kerületet hozzanak létre, amelyek nyertesei mandátumhoz jutnak, a további 100 mandátumot pedig a kerületekben második helyezett jelölteknek adnák – a pártokra leadott szavazatok arányában. „Ha ezt a rendszert alkalmazzuk, magyarlakta megérik maradnának képviselő nélkül” – mondta lapunknak Márton. Tájékoztatása szerint a koalíciós pártok vezetői jövő heti tárgyalásukon keresnek majd kompromisszumot a választási törvényre. ◀

Marad a kormány

M. Á. Zs.

▶ Közleményben cáfolta a kormány, hogy a kabinet több miniszterének a közeljövőben távoznia kellene tiszttségéből. „Nincs semmilyen intézményközi kezdeményezés Emil Boc miniszterelnök és Traian Băsescu államfő között a kormány átalakításával kapcsolatban. Következésképpen, ez a téma jelenleg nem aktuális” – szögezi le a kedden este kiadott közlemény. Mint korábban írtuk, a Demokrata Liberális Párt (PDL) múlt vasárnapi tanácskozásán a nagyobbik kormánypárt honatyái és területi elnökei felhatalmazták Emil Boc pártelnököt, hogy az esetleges kormányátalakítás időpontját és mértékét Traian Băsescu államfővel közösen döntse el. A lehetséges leváltó

Markó is elégedett az RMDSZ-es tárcavezetőkkel

Markó Béla miniszterelnök-helyettes sem látja szükségesnek a kabinet felrúgását, a *Radio France Internationale* rádió (RFI) adott tegnapi interjúban leszögezte, véleménye szerint az RMDSZ-es tárcavezetők jól végzik dolgukat, egyiküket sem kell leváltani. „Ha úgy fogjuk fel a kormányátalakítást, mint bizonyos tárcavezetők lecserélését, akkor úgy fogalmaznánk, hogy mi ezt menet közben megtettük. Elég ehhez összehasonlítani a kabinet mostani összetételét azzal, amivel 2009-ben útnak indultunk” – mondta Markó. Hozzátette, minden pártnak szuverén joga a saját hatáskörébe tartozó miniszterek lecserélése, a koalíciós partnereknek „csupán el kell fogadniuk a személycserét”. A volt szövetségi elnök leszögezte, hogy az RMDSZ négy minisztere esetében nem merült fel a leváltás gondolata.

tandó tárcavezetők listáján leggyakrabban Valeriu Tabără mezőgazdasági, Ion Ariton gazdasági, Gheorghe Ialomițianu pénzügy- és Teodor Baconschi külügyminiszter neve merült fel. Emil Boc kormányfő tegnap Prahova megyében szóban is megerősítette az

előző napi hivatalos közleményt, leszögezve, hogy nem tárgyalta erről az államfővel. A miniszterelnök kitérő választ adott arra a kérdésre, elégedett-e minisztereivel, mondván, ezt megválaszolta azzal, hogy nem kezdeményezte a kormányátalakítást. ◀

Markó Béla és Emil Boc egyetértenek abban, hogy a kormány átalakítása egyelőre nem időszerű

Fotó: Tofán Levente

Schengen „tűzön-vízen át”

M. Á. Zs.

▶ Annak ellenére kéri majd Traian Băsescu államfő a schengeni övezet bővítésének napirendre vételét az Európai Tanács október 17-én sorra kerülő ülésén, hogy Hollandia és Finnország várhatóan továbbra is a román és bolgár csatlakozás ellen foglal majd állást. A Németországban tartózkodó Teodor Baconschi román külügyminiszter érintette a nyugati tagállamok számára fekete posztónak számító korrupció kérdését is, emlékeztetve, hogy az év eleje óta több mint kétszáz határőrt és vámtisztet vettek őrizetbe korrupció vádjával. „Mindezek azt bizonyítják, hogy a román hatóságok szintjén van politikai akarat a jelzett problémák rendezésére” – fogalmazott Baconschi. A külügyminiszter előrebocsátotta, kész minden olyan információt megosztani Helsinkivel és Hágával, amire a finn és holland hatóságoknak szükségük van ahhoz, hogy megbízzanak Romániában. „Ugyanakkor le kell szögeznünk, hogy mindenkinek tiszteltetben kell tartania a szabályokat. Nem lehet menet közben változtatni a játékszabályokon” – mondta el Teodor Baconschi a FAZ-nak utalva arra, hogy a csatlakozási szerződésben meghatározott elvárások teljesítésével Románia jogosan kéri a schengeni övezetbe való csatlakozást. ◀

Antal Árpádnak ezer lejébe kerül a román lobogó

Kovács Zsolt

▶ Ezer lejre büntették meg Antal Árpád sepsiszentgyörgyi polgármestert, amiért tavaly levette a Lásas Ház homlokzatára önkényesen kitűzött román zászlót. Az előjárót Maria Peligrad, a Mihai Viteazul Alapítvány elnöke perelt be. Ő volt az, aki egy évvel ezelőtt kihelyeztette a román zászlót az önkormányzat tulajdonában lévő ingatlan homlokzatára. Maria Peligrad elmondta: a sepsiszentgyörgyi törvényszék ítélete szerint Antal Árpád megsértette a román nemzeti szimbólumokat és visszaélt hivatalával, amikor levette a zászlót. A feljelentő szerint nem a polgármester megbüntetése volt a célja, hanem az, hogy legkésőbb december 1-jéig a román zászló visszakerüljön a Lásas Ház homlokzatára. Az ügy előzménye, hogy az önkormányzat tulajdonában levő ingatlanban otthont kapó Mihai Viteazul Alapítvány elnökének biztatására a hasonló nevű főgimnázium diákjai felmásztak, és kitűzték a városzászló mellé a román lobogót is. Antal Árpád akkor kifejtette: a zászlók kitűzésének nem ez a módja, anarchiához vezet, ha bárki a középületekre kitesz egy zászlót.

A polgármester tegnap újságírói kérdésre elmondta: nem kommentálja a bíróság döntését, és ki-

fizeti a büntetést. „Nem szeretném magam áldozatként feltüntetni, nem fogok gyűjtést szervezni, ha fizetnem kell, azt a saját pénzemről teszem, ha kell, börtönbe is vonulok” – nyilatkozta Antal Árpád, aki hozzátette: a büntetés ugyan anyagilag érinti őt, de ettől nem fog változtatni a politikai magatartásán.

Sepsiszentgyörgyön már a második polgármestert bírságoznak meg román zászló miatt. Mint arról beszámoltunk, Albert Álmos korábbi előjáró 2003-ban kapott összesen ötezer lejnyi pénzbüntetést, mert a városháza tornyáról levette a román zászlót. Albert Álmos azonban tavaly a strasbourgi Európai Emberjogi Bíróságon megnyerte a román állammal szemben indított perét, így vissza kellett fizetnie neki a zászlóügy miatt kiszabott büntetés értékét. Albert Álmos korábban kifejtette: 2003 tavaszán megjelent egy törvény, amely pontosan előírta, az intézményeknek hová kell kifüggeszteniük az ország zászlóját. A municípiumi polgármesteri hivataloknak a bejárat két oldalán kellett elhelyezniük a trikolórt. A jogszabály alapján Albert Álmos levette a városháza tornyáról a zászlót. A kiszabott bírságot helyi üzletemberek és magyarországi testvérvárosok adományaiból fizette ki. ◀

Bocról Bocra

Bogdán Tibor

A demokrata liberálisok érzik: ha továbbra is így mennek az országban a dolgok, akkor semmi esélyük nincs megnyerni a jövő évi helyhatósági és parlamenti választásokat – tartásák azokat különválasztva, vagy akár egybevonva is. Mindent jól jelzi Emil Boc és csapatának sikerétsége, ami már azért is érthető, hiszen a jelenlegi – és 2012-ben várhatóan súlyosbodó, a második válsághullám beköszöntése esetében pedig akár tragikussá is válhat – gazdasági helyzetben aligha jut majd pénz az immár hagyományosnak mondható választási ajándékokra, amelyeket így sikerekkel kell pótolni.

A Demokrata Liberális Párt és Emil Boc kormányfő tehát igyekszik minden apró előrelépésből sikert kovácsolni, és talán még iga-za is van, hiszen a visszalépéshez képest az egyhelyben topogás is eredmény. Ebbeli igyekezetében azonban olykor nevetéssé válik. Mint most is, amikor a napokban, sikerkovács igyekezetében ismét felavatták a Nap Sztrádájának Murfatlar és Valu lui Traian közötti 14 kilométeres „mamutszakaszát”. Az ugyan köztudomású, hogy Murfatlaron különlegesen ízletes a hegy leve, de arra is jól emlékezünk, hogy nemrégiben már elvágta itt az avatószalagot.

Am miniszterelnökiünk nem hiába Traian Băsescu tanítványa: most is megtalálta a talpraesett választ. Előző alkalommal az egyik, most a másik menetirányú sávot avatta fel. Vagyis a Murfatlar-Valu lui Traian sztráda után átadta a Valu lui Traian-Murfatlar pályarészt.

Az epizód nevetéses, a helyzet viszont tragikomikus, hiszen legfeljebb azt lehetne sikerként elkönyvelni, hogy az Európai Unióban messze a legkevesebb autópályával rendelkező Románia büszkélkedhet a legtöbb sztrádaszakasszal. Romániában a sztrádák összhozza alig haladja meg a 300 kilométert, miközben a törpeállam San Marinóban eléri a 220 kilométernyit; persze ennél jóval több is épült volna itt, ha lett volna hozzá elegendő ország.

A miniszterelnök legutóbb azért is mindent megtett, hogy kormánypárti bravúrrá nagyítsa fel a kolozsvári új stadion megépítésének kétségtelen fegyvertényét. Sportlétesítményről lévén szó, kétszeresen sportszerűtlen gesztus volt az, hogy lebecsülte a Bukarestben nem narancsvörös, hanem független polgármester által megépített hasonló létesítményt. Az csak a helyzet diszkrét bája, hogy pályavaató tizenegyes-rúgás messze a kapu fölé szállt, így gól helyett megint bakot lőtt. Hogy miért nem tudunk mindezen mégemen szívből derülni? Mert ez a narancsvörös hatalom lassan már-már a „tisza vörösnél” is rosszabbnak bizonyul (és nem csak mijfelénk). Ennyi korrupció, hozzá nem értés, cinizmus, kliensi érdekérvényesítés, és mindennek nyomán általános hanyatlás, nyomor, anyagi romlás és erkölcsi lezüllesztés talán még soha nem volt ebben az országban – ami pedig nem semmi.

Így aztán immár az ötödik Boc-kormányt nyugovóra nyugodtan elmondhatjuk: Bocról Bocra megyünk tönkre.

Román lapszemle

Több mint 4 milliárd euróba kerül Romániának a kommunista rendszer által felhalmozott ipari hulladék eltakarítása, illetve a régi gyártelepek ökoszisztémájának a helyreállítása. A környezetvédelmi minisztérium jelentése szerint a bányá- és kőolajipari hulladék eltakarítása okoz nagy gondot. (EVZ) ▶ A külföldön dolgozó által hazaküldött pénzt az itthon maradt családtagok 73 százaléka a közkölt- ségek fedezésére használja, 47 százalék pedig az adósságait törleszti belőle és csupán 33 százalék költi a gyerekek iskoláztatására. Akik családostól mentek ki külföldre, az összekuporgatott pénzt házfel- újításra költik. (Ziarul financiar)

Korok, himnuszok, gondok

A román himnusz gyakori változásainak minden bizonnyal nem kis szerepük volt az ország nemzeti dalával kapcsolatosan az idők során külföldön elkövetett malőröknek. A hiba azonban nem a „tévesztőké”, hanem a „himnuszcserejelző” országé.

Bogdán Tibor

▶ Akárhogy is nézzük, Romániának nincs szerencséje a himnuszokkal. Jóllehet az utóbbi évtizedekben jó néhány „nemzeti dal” kipróbált, a királytól kezdve, a proletkultus népköztársaságin, majd a Ceaușescu szövegével énekelt szocialista köztársaságin át egészen a mostani, nagyrészt Petőfitől lekoppintott versszakaszokra írottig, valahogyan mindig baj volt velük.

„Anakronisztikus és siránkozó”

A vártnál jóval nagyobb felháborodást okozott – főleg politikai körökben – az, hogy a Románia-Franciaország Eb-selejtező megnyitásként az ismert román könnyűze-

ne-énekes, Marcel Avram – saját kezdeményezésére, avagy a rendezők megrendelésére, végső soron mindegy – kissé ártíra a legújabb (de feltehetően korántsem legutolsó) román himnusz szövegét. Nem sokat változtatott rajta, csupán kiugrota azokat a sorokat, amelyek szerint a román nép Traianus császár utóda; tette ezt, saját bevallása szerint abból a megfontolásból, nehogy a római császárt valaki is összetévesse a jelenlegi – igaz, egyre gyakrabban császárként viselkedő – köztársasági elnökkel, Traian Băsescuval.

A történet nyomán terebélyesedő vita alakult ki arról, hogy egyáltalán, mennyire felel meg az egyébként nagyrészt Petőfi Talpra magyarról lekoppintott *Ébredj, román* című román himnusz

az uniós tagállammá vált Románia jelenkori valóságainak. A volt művelődési és külügyminiszter, a köztiszteltetben álló értelmiségi, Andrei Pleșu szerint például Andrei Mureșan szövege „anakronisztikus”, „siránkozó”, általános ellenségeskedést keres, a román népet áldozatként tünteti fel, ezáltal pedig depressziót vált ki.

Érdekes módon azonban Pleșu a legutolsó kommunista himnuszt fogadná el a legszívesebben, amelyet annak idején szűkebb baráti körben csak a színvak dalaként emlegettünk, mivel eléneklője, bevallása szerint, csak három színt ismer a világon. Igaz, Pleșu a dal eredeti szövegére, nem a Ceaușescu által (át)írt primitív változatára gondolt, miszerint – például – a román nép repülve repül a kommunizmus felé.

Lesz-e új?

A Románia és a román nép lényegét, törekvéseit, szellemiségét leginkább kifejező megfelelő – és „véglege-síthető” – himnuszt azonban aligha lesz könnyű feladat megtalálni. Az országnak

amúgy sincs túl nagy szerencséje a himnuszokkal, amelyekből az idők során volt jó néhány. Az első himnusza 1862-ben hirdettek meg pályázatot, akkor a román katonazene atyának tekintett Eduard Hübsch százados *Győzelmi induló* című szerzeménye vitte el a pálmát, így ez lett a frissen egyesült két román fejedelemség első hivatalos nemzeti dala.

A királyság megeremtésével változott a himnusz is, amely a Vasile Alecsandri költeményére írt *Éljen a király!* lett. Ez 1884-től 1947-ig volt Románia hivatalos állami himnusza. A művészeti, tartalmi szempontból egyaránt legsiralmasabb román himnusz 1948-ban született meg, szövegét a később közszerű vígjátékszerzőként befutott Aurel Baranga írta, és 1953-ig énekeltek, amikor a *Téged dicsőítünk, Románia* váltotta fel. Méltóságát teljesen hőmpolygő zenéjéhez a szöveget a tehetséges fiatal költő, Dan Deșliu valamint Eugen Frunză írta. Ez volt a leg-hosszabb életű, hiszen 1997-ig, vagyis közel negyedszázadig volt a román állam hivatalos himnusza – mígnem

Nicolae Ceaușescu „ki nem találta” az 1990-ig himnusként megmaradt „színvak dalt”. Zenéje fülbemászó volt, hiszen Ciprian Porumbescu szerelte, Ceaușescu által „adaptált” szövege viszont elkeserítően primitív sikeredett. A rendszerváltás után léptett elő aztán az ország himnuszává Andrei Mureșanu, a diktatúra idején betiltott szerzeménye, az *Ébredj, román* – amely a jelek szerint most szintén „a végét járja”.

A jelenlegi himnusz születésének korszakában, az 1848-as forradalom időszakában egyébként Romániában egyre-másra érték egymást a hasonló témájú és hangulatú dalok-szövegek. Közülük egy ideig „himmuszgyanúsá” is váltak olyan szerzemények, mint a Iancu indulója, a *Talpra, román!* (ismét csak Petőfire kacsintó utánérzés), az Erdély hórója, az 1848-as román induló, a *Vitéz halál*.

„Himnuszmalőrök”

A gyakori himnuszváltásoknak minden bizonnyal nem kis szerepük volt az ország nemzeti dalával kapcsolatosan az idők során kül-

földön elkövetett malőröknek. Különböző országokban, különböző alkalmakkor nem egyszer keverték össze a román himnuszokat, amelyek száma mostanáig nem kevesebb, mint hat.

Nemrégiben Angliában egy sportesemény alkalmával köszöntötték a győztes román sportolókat a „színvak dalával”. A román vívócsapat a Ceaușescu-féle himnusz hallatán leszállt a dobogóról és kivonult a teremből. Még nagyobb bakit követtek el a washingtoni protokollfőnökök, akik Ceaușescut köszöntötték egyesült államokbeli látogatása alkalmával az éppen „leváltott” himnusszal.

Persze, ha jól meggondoljuk, a hiba nem a „tévesztőké”, hanem a „himmuszcserejelző” országé. Az olyanfajta „himmuszkonzeratív” népek, mint amilyen az amerikai mellett az angol, a francia, vagy a magyar is – amelyek jól elvannak évszázadon át ugyanazzal a himnusszal – érthető módon azt képzelik, hogy ha előkerül egy szalag egy ország himnuszával, akkor azt gondolkodás nélkül lehet játszani, mert himnusz, ugye, csak egy van. ◀

„Dimitrov-perre” készül Gyurcsány Ferenc

Esküszegéssel, koncepciós ügy kreálásával, a politikai érdekek kiszolgálásával vádolta meg kedden Gyurcsány Ferenc a magyar ügyészséget, amikor gyanúsítottként kívánták kihallgatni a volt magyar miniszterelnököt.

Gy. Z.

▶ Az ügy valóban rendkívüli. Magyarországon egyetlen sajtóorgánium sem mulasztja el tudósításaihoz hozzáfűzni, hogy a rendszerváltás óta Gyurcsány Ferenc az első olyan kormányfő, akit az ügyészség felelősségre von. Tegyük hozzá: a rendszerváltás előtt is utóljára az 1958-ban a két évvel korábbi forradalomban betöltött szerepéért kivégzett Nagy Imre volt az, aki bírái előtt állt – az a per azonban ténylegesen koncepciós ügy volt, és a megtörtént szolgált.

Judáspénz a főügyésznek

Gyurcsány Ferenc kihallgatását – az ő kérésére – négy kamera rögzítette, a volt kormányfő először egy rövid nyilatkozatot tett közé belőle az általa létrehozott www.sukoroper.hu internetes oldalon, de már ekkor közölte, hogy szakértőivel és tanácsadóival azt vizsgálják, miként van mód a teljes – 38 perces – felvétel nyilvánosságra hozatalára. Alig huszonnégy órán belül ez is megtörtént. „Hadd mond-

Híveivel érkezik Gyurcsány az ügyészségre. Vallomást nem tett, hanem gyanúsítóit vádolta

Fotó: MTI

ság előtt fogja bizonyítani: az ügyészek becstelen eljárás résztvevői.

„Személyi körülmények”

A volt szocialista miniszterelnök, jelenleg országgyűlési képviselő – akinek mentelmi jogát a magyar parlament felfüggesztette – a kihallgatásán készült vágtatlan videofelvételt is fölrette tegnap a világhálóra. A volt miniszterelnök mellett jogi képviselője, Zamecsnik Péter foglal helyet. Kiderül a felvételtől az is, hogy a főügyész figyelmeztette a volt kormányfőt: a gyanúsított védekezésének korláta a hamis vád elkerülésének követelménye. A gyanúsított kihallgatás elején az ügyészek ismertetik a felvétel készítésének szabályait, és felveszik a volt

kormányfő személyi adatait. Ezután Keresztes Imre, a Központi Nyomozó Főügyészség főügyésze ismerteti a gyanúsítás tényállását. Eszerint Gyurcsány Ferenc megalapozottan gyanúsítható hivatali visszaélés elkövetésével a sukorói kaszinóberuházással kapcsolatban. Az ügyészség álláspontja alapján a korábbi kormányfő azért döntött – törvényi felhatalmazás nélkül, hatáskörét túllépve – a telekcsere-ről, hogy egyoldalú, jogtalan előnyt biztosítson a befektetőknek.

A tényállás ismertetését követően a szocialista politikussal közlik a jogait, így azt, hogy a megalapozott gyanúval szemben panasszal élhet – ezt meg is tette –, majd tudomására hozzák, hogy nem köteles vallomást tenni, és megtagadhatja a válaszadást,

de amit mond, bizonyítékként felhasználható ellene. Gyurcsány a már ismert politikai nyilatkozat elhangzását követően a konkrét ügyet illetően kinyilvánítja: az ügyészség gyanúja megalapozatlan, hamis, konstruált. Keresztes Imre főügyészhez fordulva azt mondja: a gyanúsítás „abból a politikai igényből építkezik, amelyet a mai kormánypárt évek óta hangoztat, és amelynek teljesítését Önökre bízta, amely teljesítés elősegítése érdekében Önt kintette”. A kihallgatásról viszont az is kiderül, hogy a főügyész – aki márciusban a Magyar Köztársasági Elnöki Hivatalban volt – nem képezi az eljárás tárgyát, a gyanúsított védekezésének pedig korláta a hamis

vád elkerülésének követelménye. „Erre a jövőre vonatkozóan is felhívom a figyelmét” – mondja.

Hamis viszontvád?

Gyurcsány erre úgy felel: a főügyész kezdeményezzen ellene eljárást hamis vád miatt, ha szükségesnek érzi, Keresztes Imre azonban azt mondja, hogy csak figyelmeztette őt. Ezután, mivel a volt miniszterelnök közli, hogy kérdésekre nem válaszol, kihallgatása a jegyzőkönyv aláírásával véget ér.

Mindenkit megillet a szabad védekezés joga, ezért vissza is utasíthatja a vádat, de mást, meghatározott személyt nem vádolhat hamisan bűncselekmény elkövetésével – mondta a teljes felvétel nyilvánosságra hozatala után Tóth Mihály büntetőjogász. Az egyetemi tanár elmondta: a gyanúsított védekezése azt is magában foglalhatja, hogy a vádat koncepciós eljárásra hivatkozva utasítja vissza. Az, hogy valaki a kihallgatást vádolja, nagyon ritka és furcsa situáció, de ettől függetlenül, őt sem vádolhatja hamisan – jegyezte meg. „Nem hiszem, hogy valaha előfordult, hogy valakit azért vontak eljárás alá, mert a kihallgatóját vádolta hamisan” – tette hozzá Tóth Mihály. Megfigyelők és politológusok arra emlékeztetnek, hogy Gyurcsány Ferenc már korábban kilátásba helyezte: ha felelősségre vonnák bármiért is, „Dimitrov-perre” formálja az ügyet. ◀

Lap-top

A nap címe. Hogyan akarja az RMDSZ tönkretenni az ANI-t, *România liberă*

Magyarzat. Mint tudjuk, az ANI az az „integritási” ügynökség, amely az igazságszolgáltatással párhuzamosan – vidéken, elszántan és ellenőrizhetetlenül – főleg özszeferhetetlenségeket állapít meg ott, ahol akar, állandó legitimitási zavarban. Mint-hogy az Alkotmánybíróság érvénytelennek nyilvánította a működését szabályozó törvény némely cikkelyét, az ANI ellen már eddig sok pert nyertek, és még sokat fognak nyerni. Populista konstrukcióról van szó, amelyet Monica Macovei a hazai és európai korrupció elleni mozgalom részrehajló élharcosa, a fő kormánypart egyik vezető alakja talált ki a politikai ellenfelek megsarolására és ellehetetlenítésére. A Romlib természetesen vele tart, pánikba van esve, hogy baja esik a „drága ANI-nak”. Mielőtt bárki cinizmussal vádolna bennünket: a demokratikus világban az intézményes és hivatalos igazságszolgáltatás foglalkozik azzal, amivel nálunk ez az ANI nevű pót-szerv, szörnyszülő. A populista intézmény túlkapásai ellen az RMDSZ kezdettől fogva felvette a harcot, akkor Frunda György volt, most Márton Árpád van az élvonalban, utóbbi gyökeres törvénymódosító javaslatával. Nem csak okosan, de egyre hatékonyabban lépnek fel a magyarok a jogokat sértő „eredetieskedések” ellen. Bátor kiállásukért és szakmai tekintélyükért minden dícséretet megérdemelnek.

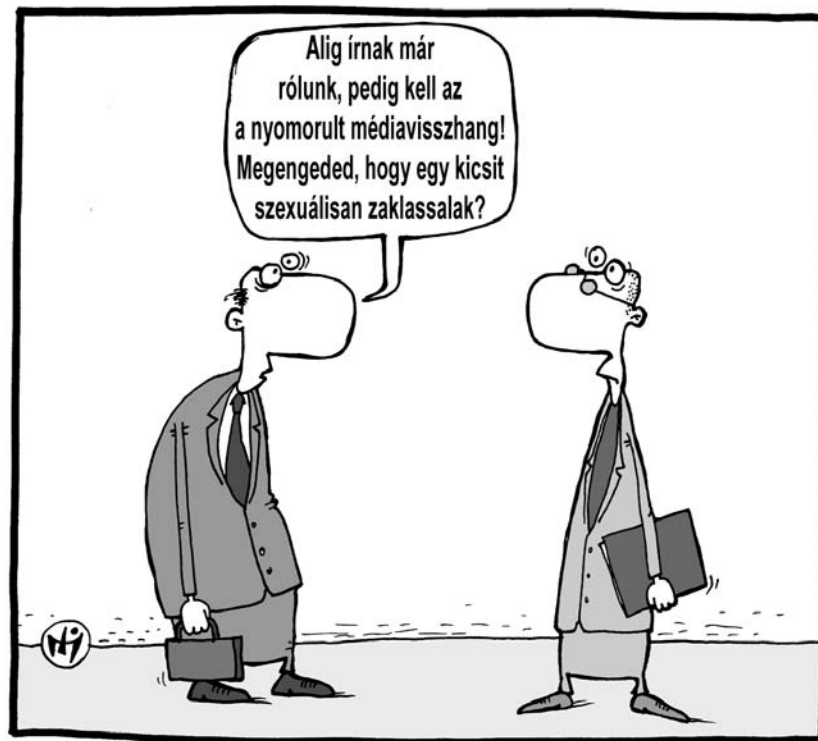
Erős, de megdölgöztató. A PSD tisztelt elnöke, Ion Iliescu arra figyelmeztet, hogy a PDL és Traian Băsescu terve, a Népi Mozgalom a harmincas évek szélsőjobb-oldali jelenségeire emlékeztet, amilyen a náciizmus is volt. „Demagógiáról van szó, amely általános zavart akar kelteni a választások előtt”, idézi a *Cotidianul* a volt államfőt. Gondoljanak bele civilek és normális politikusok egyaránt: Gabriel Oprea – Dan Diaconescu – Gigi Becali! De mindennek előtt Arturo Ui!

A nap áhíre. Új közmondás van születőben a romániai sajátos korrupcióellenes harcból ihletődve; ha valamit erőfeszítés nélkül meg lehet oldani, arra azt mondják: „Könnyű, mint az ANI ellen pert nyerni!”

Minden napra egy mondás

„Mindenki hazudik. Mindenkinek van takar-gatnivalója. Mindenki megszegi a törvényeket.”
Harlan Coben

Az a rohadt médiavisszhang

Horváth István

Nevetés 1

SZELLEMLIDÉZÉS

Sajátságos állapot, melyet a humor vagy nevetségesség idézhet elő. Bergson elmélete szerint a humor úgy jön létre, hogy a mechanikusan történő dolgokat megfordítjuk, s úgy tekintjük őket, mintha nem volnának megfordítva. Szemléltetőleg: ha például valaki felöltözve véletlenül beleül egy kádba, szórakozottságból, abban a hitben, hogy a karszékbe ült bele, és most valaki megfordítja a zuhanycsapot, és az illető úgy tekinti, mintha nem volna megfordítva, tehát tovább ül a kádban: ez esetben a humor (nedvesség) szemléltetővé válik, és az illetőt benedvesíti. Ez az állapot másokban a hasizomnak sajátosság rángatózását idézheti elő, mely egészen a szájig, a szájon keresztül egészen a füleig terjedhet, s kórbonctanilag megállapítható. Ezt nevezük nevetésnek. A nevetés nagyon gyakori tünet, s mivel a hasizom mozgatása az emésztésre is igen jó hatással lehet, sokan mesterségesen s közvetve idézik elő. Ez állapot előidézésével ezzel foglalkozó egyének, az ún. humoristák vannak megbízva. (...)

A humorista egy másik eszköze például a túlzás, vagyis az, hogy többet mond, mint ahogy valóságban van (vö. főpincér), például ha egy liter pesti tejben van egy fél liter víz, akkor a humorista azt mondja, hogy a pesti tej csupa víz. Vagy például, ha a pesti tejben van egy svábbogár, a humorista azt mondja, hogy a pesti tejben van egy krokodilus. Az említett hasizommozgást így is fel lehet idézni, ami ebben az esetben azért is előnyös, mert a hasizommozgatás által az ember kihányhatja a fent említett tejet. (...)

Karinthy Frigyes: *Együgyű lexikon, Nevetés, nevetség, nevetségesség, humor* (vö. *Humor és Magyar, őslégenda*) címszó

Berber gondok

Létezik egy gond, amelyről viszonylag keveset cikkeztek az észak-afrikai változások kapcsán, s amelyről könnyen kiderülhet, hogy távlatilag épp annyira nyugtalanító, mint például a fajsúlyja által geopolitikai problématestvérséget mutató zsidó-palesztin viszony. A líbiaiakhoz végre visszatérő Líbia kapcsán sokat írtak annak lehetőségéről, hogy a belforrongás miatti politikai ingatlanságot kihasználják a szélsőséges iszlamisták, akik máshonnan kiszorítva, az itteni hatalomúrbán találnak táptalajt. Sok szó esett arról, hogy veszélyes, ha a Nyugat nyakig merül egy vadonatújjá harcolt országba, s mondván, hogy része volt a felszabadításban, így része kell hogy legyen a stabilizálásban is, tulajdonképpen neo-gyarmati tervekről éberálmódna. Fogyott nyomdafesték azt illetően is, hogy Líbiát nagy bűn lenne hanyagolnia magának Afrikának, s ebben az esetben azon gondolkodni, hogy az ottani új kormányt mennyire kifizetőd elfogadni, főképpen, ha összevetik a több évtizedes Kadhafi-segélyek baráti-jótevény hatásával.

Arról viszont keveset beszélnek, hogy Tripolisz áttételesen is meghatározhatja a Száhel-térség, vagy akár a Maghreb (arabul: Nyugat) belpolitikai vérnyomás-értékeit. A Kadhafi-mentesített országból ugyanis dolgos százvezrek menekültek haza Nigerbe, Maliba vagy Csádba, s egyszer hazatérve nagy valószínűséggel csak felduzzasztják a honi munkanélküliek sorait, akaratlan, de növelve az örökklabilis országok szociális feszültségeit. Ha mindössze a Csádba visszatérő majd hetvenötezer munkásra gondolunk, felmerül a probléma: mit okoz a nemzetgazdaságban mindazon jövedelmeknek a kiesése, amit a külföldön dolgozók hazaküldött és otthon elköltött pénzei jelentettek? Ezeket az „idegen” ezeket Líbiában nem ritkán egy kalap alá vették a Kadhafi oldalán harcoló tuareg csapatokkal és mourtazakként (zsoldos) kezelték.

Apropó: Bamakoból (Mali) és Abujából (Nigéria) folyamatos vészharang-kongást hallani: jönnek haza a fülleg felfegyverzett tuaregek. A többiek látnak még valami pénzkereseti lehetőséget a líbiai volt-rezim melletti kitarásban, vagy remélik még, hogy az eltűnő nemzeti aranytartalékokból csak kifizetik őket valós, bátor, bár rossz ügyért való harcukért. Később ők is hazatérnek. A Száhel országai csak nyögnek arra a gondolatra, hogy harchoz szokott és egyéb jövedelmek nélküli ezrek fognak esetleg ismét egy tuareg-állam kihatásában gondolkodni... hisz egykoron Kadhafi is ezt ígerte nekik. Lehetőség? Beolvasztásuk az új líbiai hadseregbe. Na de, ezek „mourtazakok”!

Ady András

Ami gyémánt volt, gyémánt marad?

Könyvtárnyi irodalma van a szórványkérésnek. A szerzők zöme ha járt is, ám sohasem élt szórványban. A zárványosulás megelőzésére felírt recept kötelezően tartalmazza a templomot és az iskolát, de eddig még soha nem találkoztam a törődéssel. Eddig, amíg nem jártam a Zsil-völgyi magyarok közt.

Az urikányi református templomban a lelkész az evangélium szavait idézi: Nemde öt verebet meg lehet venni két filléren? És egy sincs azok közül Istennél elfelejtve. Abban az időben egy fillér volt két veréb, aki négyet vett, az ötödiket ingyen kapta. Ám Isten azt az egyet is számon tartotta. Az újságírók felelősségére gondolok. No meg arra, amit egy

petrozsényi irodalom szakos tanárnő – jogosan – felrótt nekünk, a Fehér holló szórványtársaság tagjainak: húsz éve senki nem érdeklődött a Zsil-völgyi magyarok iránt, s amikor írtak róluk, akkor a bányászjárásokkal egyidőben keletkezett sztereotí-

piákat ismételték: vadak, követelőzők. Pedig ők csak az odafigyelést szomjazták. Azt, hogy írjon róluk az újság, szóljon a rádió, mindennapi életüket mutassa be a televízió. Adjon hírt arról, amit ők a katolikus plébánia közelében felállított kopjafára rávéstettek: „Létünk bizony-sága: vagyunk!”

Az erdélyi magyar újságíró gyakran – egyre gyakrabban – kérdezi a környezetben élőktől, önmagától: érdemes-e róni a sorokat?

Megnyugtató válasz nem érkezik. Nem, mert ott van elrejtve a hegyek között, a Páring és a Kisretyezát határolta völgyben, ahol a vajúrok tudják, ha nem írnak róluk, az olyan, mintha nem is léteznének. Azt meg ők nem tudták volna soha meg az eljuttatott írott szó nélkül, hogy néhány száz mérföldre tőlük valaki szenvedett miattuk. Érettük. (A történetet korábban megírtam magam is, ám ide csak kevés újság jár. Miért venné valaki azt a lapot, amely általában róla nem szól?) A nyomtatott betű erejében már kevésbé kételkedve, elmesélem, ha már szóba került a bányászok 1977-es lázadása, hogy a könyv valós hatal-

mát a kommunista állambiztonság emberei bezzeg ismerték. Ők nem dilemmáztak sokáig Vörösmarty sorain, hogy ment-e a könyvek által előbbre a világ. Azonnal a könyvet postán szolgálat vezetőjének, Tőzsér Józsefnek a nyakába próbálták varrni,

hogy ő szervezte meg, Csíkszeredából, az 1977-es Zsil-völgyi bányász-lázadást, mert előzetesen több tíz példányban elküldte Petrozsénybe a lázító manifesztumot: Jókai Mór *Fekete gyémántok* című regényét. És varrtak Tőzsér József nyakába fél év börtönt. Amit le is kellett volna töltenie, ha nem lett volna a könyveknek barátja a Központi Bizottságban. Fazakas Jánosnak hívták... Megdöbbennek ennek a régi történetnek a hallatán a lupényiak. Meghatódnak. Akárcsak én nyomtatott szó iránti hűségük látán.

Az idők változnak. Ma már szinte senki sem hiszi, hogy a nyomtatott szó megtartó erő. Csak itt, a Zsil-völgyében. Ahol azt is hiszik, hogy nem a szórványnak juttatott morzsa, alamizsna, a segélyek függvénye a megmaradás. A szórványnak önmagát kell

megóvnia a pusztulástól, mondja vendéglátónk, Benedekfi Dávid. Erős bástyájuk lehet a kisebbségben élőknek a nyomtatott szó, és erős várak lehet egy szórványközpont – mondja Benedekfi. Valójában nem az épület, nem a számítógép, hanem az a munka, amelyet innen koordinálva végezni lehet. Hazán kívül házra is szüksége van, nem csupán az embernek, hanem a közösségnek is. S ez a szórvány ház lehetne a központja a lupényiek, urikányiak, vulkányiak, lónyaiak, petrozsényiek összehangolt tevékenységének, hogy a több ezer magyart számláló közösség ne csupán túlélje a bányászat nehéz évtizedeit, hanem értéktérmető maradjon. Ők hisznek a Hunyad megyei prefektusnak, aki szerint kétszáz évre való szent rejtenek mélyükben itt a hegyek. Visszatérhetnek azok az idők, amikor a székelyföldiek is újra elszegődnek a bányákba, s ismét kinyitnak az iskolák és megtelnek a templomok.

A szórványközpont gondolatát pedig érdemes lenne felkarolni máshol is, ám csak akkor, ha működtetői ugyanúgy gondolkodnak, mint a Zsil-völgyiek: a kitaró, célirányos és alázatos munka a fontos, nem a fa-lak, a számítógépek és a meleg székek.

Ambrus Attila

Röviden

Teljesített inflációs cél

Szeptember folyamán négy százalék alá süllyedt az éves inflációs ráta, amely megegyezik a Román Nemzeti Bank által kitűzött 2-4 százalék közötti inflációs céllal – előlegezte meg a hivatalos adatokat tegnap egy pénzügyi konferencián Mugur Isarescu jegybankelnök.

Változatlan ingatlanhitel

A bankok számára előírt hitellezési szigorítások dacára sem változnak a jövőben az euróban felvett ingatlanhitel nyújtásának feltételei Romániában – jelentette be tegnap Radu Ghetea, a Román Bankszövetség elnöke. Azal, hogy engedett a pénzintézetek kérésének, a jegybank lemondott abbéli tervéről, hogy a lejhitelknél magasabb önrészt követeljen a devizaalapú ingatlan kölcsönök esetében.

200 milliárd mentésre

Európának 200 milliárd euróra van szüksége ahhoz, hogy újratörkésítse pénzintézeteit és visszanyerje a befektetők bizalmát – jelentette ki Antonio Borges, az IMF európai részlegének vezetője.

Vihar előtti csend a Nokiánál

Folytatás az 1. oldalról

Fekete Emőkéttől, Kolozs Megye Tanácsának alelnökétől megtudtuk, Alin Tișe tanácselnök kezdeményezésére időközben megkezdődött a Nokia és a megyei önkormányzat közti szerződés titkosításának feloldása. „Az a szándék, hogy nyilvánosságra kerüljön a szerződés teljes szövege, ebbe azonban a Nokiának is bele kell egyeznie. Véleményem szerint ugyanakkor ez sokat nem segít az ügyön” – fogalmazott Fekete Emőke, hozzátéve, a szerződést egykor üzleti megfontolásból titkosították. Tudomása szerint a megállapodás szövegében nem szerepelt kikötés arra nézve, hogy a gyár meddig köteles a megyében maradni.

„Nem kis összeget fektetünk be a szóban forgó ipari park közművesítésébe, valamint az infrastruktúra megvalósításába. Nem titkolt célunk volt akkor is, akárcsak ma, hogy különböző cégeket vonzzunk a megyébe. Ezen folyamatosan dolgozunk, már több cég érdeklődést mutatott a megüresedő ipari park iránt” – tájékozta-

A mai egyeztetések során sok minden eldőlt a nemeszukai Nokia-gyár dolgozóinak sorsáról

Elmaradt a sztrájk

A korábbi bejelentésekkel ellentétben nem sztrájkoltak tegnap a nemeszukai ipari parkban működő Nokia gyár alkalmazottai tegnap. A gyár vezetésének hivatalos bejelentése szerint a keddi sztrájkkezdeményezésnek nem voltak következményei, így tegnap reggel az alkalmazottak folytatták munkájukat. A Nokia gyár szakszervezeteivel folytatott megbeszéléseket követően Alin Tișe tanácselnök tegnap kijelentette: a

megyei tanács azon alkalmazottak végkielégítésének ügyében is intézkedni kíván, akiknek megállapodására nem vonatkoznak a kollektív munkaszerződés kitételei. Valentin Ilcas úgy fogalmazott, a tanácselnök hozzáállása „építő jellegű” volt: felajánlotta, hogy a tanács mindenben a nemeszukai dolgozók segítségére lesz. Ehhez hasonlóan együttműködőnek mutatkozott a finn cég Kolozs megyei vezetősége is.

tott Fekete Emőke. Meglátása szerint a Nokiának is szándékában és érdekében áll, hogy nemeszukai épületeit értékesítse.

Az alelnök elmondása szerint a megyei tanács jelenleg inkább arra keresi a lehetőséget, hogy a gyárbezárás folytán munkanélkülivé váló mintegy kétezer személynek további alkalmazási lehetőséget biztosíthassanak a jövőben. Ennek érdekében a munkaügyi hivatallal és a prefektúrával közösen átképző kurzusok megszervezését fogják támogatni, amelyen az érintettek szakképesítést szerezhetnek.

Ma Kolozs megyébe siet Sulфина Barbu munkaügyi miniszter is, aki a helyszínen kíván tájékozódni a „szociális válság” kialakulásáról és ennek megoldási lehetőségeiről – számolt be róla a sajtónak Valentin Ilcas, a Nokia Metal szakszervezet vezetője. A tárca vezetője a megyei munkaerő-elhelyező ügynökség, az önkormányzat és a szakszervezetek, valamint a Nokia gyár képviselőivel egyaránt megbeszéléseket folytat majd. ◀

„A kormány komolyan veszi a privatizációt”

Borbély Károly gazdasági államtitkár szerint a külföldi befektetők pozitívan ítélik meg Romániát

Farkas István

► Az államtitkár úr legutóbb Skóciában járt, ahol több külföldi befektetőcsoporttal is találkozott, illetve folytatott kétoldalú megbeszéléseket.

– Egy befektetési konferencián vettem részt Edinburghban, Alex Salmond skót miniszterelnök meghívására, aki a megújuló energiaforrásokat érintő komoly programot indított el. A több mint négyszáz meghívottat számláló konferencián Romániát mint befektetési környezetet mutattam be, hangsúlyozva, a kormány prioritásai közé tartozik a külföldi beruházók jelenléte. A fórumon meggyőződhettem arról, hogy a külföldi befektetők a kelet-közép-európai befektetési térképen pozitívan ítélik meg Romániát.

► Az utóbbi napok történései nem egészen ezt mutatják, inkább rácafolnak erre – gondolok itt a Nokia kivonulására Nemeszukáról, vagy arra, hogy a finn légitársaság felfüggesztette bukaresti járatait, miközben Horvátországba menetrend szerinti járatot indít.

– Nézze, ez a Nokia-ügy szerintem fel van fújva.

► Úgy érti, hogy a média túllépi?

– Nemcsak a média, szerintem a kormány is. Túl nagy fontosságot tulajdonított neki, miközben a mostani No-

kia már nem az, amelyik 2008-ban Nemeszukra költözött, már nem világelső. Persze, ez kétségkívül negatív fejlemény az ország gazdasági életében, szomorú, hogy kétezer ember munkanélküli lesz. De erről nem Románia tehet, hanem a finn cég, amelynek az utóbbi időben enyhén szólva megomlott a befektetési stratégiája. Annak ellenére, hogy tavaly az ország második exportőre volt a Nokia, szerintem nem kell annyira elkeseredni, ettől még nem fog megomolni Románia gazdasága.

► Azzal együtt, hogy az ügy fel van fújva, gondolom a kormány le fogja vonni belőle a tanulságot.

– A román kormány nem tud forgalmat generálni egy magáncégnek, akármilyen nagy is legyen az. Az állam feladata, hogy kedvező lehetőséget teremtsen az országban folytatható gazdasági tevékenységhez, ipari parkot létesít, utat épít, elektronikai hálózatot. Ezt meg tudja tenni és meg is teszi. Románia befektetőbarát ország – a térségben a harmadik helyen áll. Tavaly Lengyelország, 7,3, Csehország 5, Románia pedig 2 milliárd eurót vonzott külföldről. Most mindenütt csökkenési tendencia van, de ez az arány 2008-ban 10 milliárd euró volt. A kormánynak tehát nincs milyen tanulságot levonnia – ez egy szerencsétlen eset, sajnáljuk, hogy a

Nokiának csökkent a forgalma, de mi nem tudjuk azt befolyásolni.

► Melyik az a gazdasági szektor, amely iránt leginkább érdeklődnek a külföldi vállalkozók?

– A gazdasági minisztérium „védnöksége” alatt Romániába befektető külföldi vállalkozók között egyértelműen az energiaszektor a legnépszerűbb. A beruházók mintegy hetven százaléka ebben az ágazatban látja a potenciált.

► És kiknek a célpontja Románia? Például Magyarországon mennyire használja ki az erdélyi potenciálokat?

– Magyarország szerintem elszalasztotta a nagy lehetőséget. Államtitkári kinevezése előtt a magyar kormány befektetési irodáját vezettem, az erdélyi beruházásokért feleltem. Az elvártnál sokkal kisebbek lettek a megvalósítások, ami azért is furcsa, mert Ausztria, Németország és Hollandia rengeteg céget hozott.

► A világ melyik táján legaktívabb a román gazdasági jelenlét?

– Mindenképp az Európai Unióban, ahová az export 72 százaléka irányul. Ez egyébként azt bizonyítja, hogy a román üzletemberek prioritásnak tekintik az uniós üzle-

ti szférát. Nagy külföldi tőke mozgásról azonban nem beszélhetünk – tavaly 32 milliárd eurót tett ki a román export. Ugyanakkor tudatában vagyunk, hogy Kína, Brazília, Oroszország fontos piacok, ebbe az irányba kell terjeszkedni – éppen ezért próbálunk változtatni a hazai vállalkozók hozzáállásán. Itt egyébként a nagy baj a kis- és közepes vállalkozásokkal van. A nagyok terjeszkednek nélkülünk is.

► A román kormánynak milyen stratégiája van a hazai befektetők külföldi terjeszkedésére?

– A termékek külföldi piacokon való bemutatását konk-

rét programmal támogatja a kormány, ez konkrétan a kiállításokon és üzletember-találkozókon való részvételt jelenti. Ezt megelőzően az exporttanács az ország kiviteli stratégiájának függvényében felvázolja a következő év prioritásait, azt, hogy milyen ágazatokra kell koncentrálni, illetve kiválasztjuk azokat a világkiállításokat, amelyeken fontosnak tartjuk a román jelenlétet. Utóbbira idén 36 millió lejt szánt a kormány, amelyből az egyes kiállításokon való részvétel ötven százalékát fedezi. Főként azokat a cégeket támogatjuk, amelyek az EU-n kívül terjeszkednének, az unión belül ugyanis viszonylag könnyű az üzletkötés.

► Mi zajlik az állami kézben levő nagyvállalatok portáján? Tervezi-e hosszabb távon a gazdasági minisztérium ezen cégek részvénycsomagjainak börzére vitelét?

– A kormány komolyan gondolja a privatizációs folyamatokat – a jövőben folytatni fogjuk a Petrom börzére vitelét, ezenkívül a Trans-electrica és Transgaz részvényeivel már ebben a hónapban ismét börzén leszünk. Jövőben pedig a Romgazal is „tözsdezni” fogunk. Ezenkívül igyekszünk visszafogni a tevékenységét a nagy adósságokat felhalmozó állami cégeknek, és amint van rájuk érdeklődő, ezeket is privatizáljuk.

Iskolabüfék: győzött a chips

Továbbra is egészségtelen termékeket forgalmaznak a hazai tanintézményekben

Antal Erika, Kovács Zsolt

► Semmibe veszik az iskolai büfét az azt a három éve érvényben lévő törvényt, amely tiltja az egészségre káros élelmiszerek forgalmazását a tanintézményekben. Miután lecsendesült a chipsek, magas só- és cukortartalmú ételek és italok elleni hadjárat, a büfések puldjára ismét felkerültek a tiltott áruk. Több marosvásárhelyi iskolában a chipsek zárt csomagolásban és megtevesztő felirattal, a cukorkák, csokoládék kis kiszerelemben ugyanúgy kaphatók, mint a törvény bevezetése előtt.

Az Országos Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Hatóság szeptember elején több megyében indított vizsgálatot, elsősorban a tej-kiírási program működését és az iskolai kintinokat ellenőrizték, ám figyelmük a büfét elkerülte. Emiatt gyakorlatilag az iskolák vezetőségén múlik, mit eszik a gyerek szünetben.

Nem elég a kampány

A 2-es számú marosvásárhelyi általános iskola egyik diákjának édesanyja, Ferencz Borbála lapunknak ar-

ra panaszkodott: többször jött haza a kisfia azzal, hogy uzsonna helyett inkább csokit vásárolt a szünetben. „Tavaly külön egészséges táplálkozási napot tartottak az iskolában a tanárok kezdeményezésére, és mi, szülők segítettünk is. A gyerekek egészséges ételeket készítettek, az iskolában megterítették, népszerűsítették a helyes táplálkozást. Azt hittem, jó irányba mennek a dolgok, de az idén ez megváltozott” – mesélte tapasztalatait a szülő. Az anya szerint nemcsak a büfék kínálatával van baj, hanem azzal, hogy az egészségkampányok rövid lejáratauk, és nem alakult ki annak a rendszere, hogy a péksütemények és cukrozott italok helyét a gyümölcsök vegyék át.

Nem áll módjukban

Andrássy Árpád, a 2-es számú iskola tanára ellenben azt állítja, nagyon szigorúan ellenőrzik és büntetik is a büfét. Ezt viszont a gyerekek úgy próbálják kijátszani, hogy máshonnan veszik meg a tiltott nassolnivalót. A 7-es számú iskola tanuló példaként a szomszédos napi piacon működő gyorsbüfékben vásárolják meg a

Jobb mint az uzsonna: könnyű becsokizni az iskolai büfé kalóriában is gazdag kínálatában. Fotó: Tofán Levente

chipset, az igazgatói, osztályfőnöki tiltás ellenére is – mondta Andrássy, aki korábban a 7-es iskola igazgatója volt. „Itt, ahol most tanítok, kicsit más a helyzet, mert sokkal jobban ellenőrizhetőek a diákok, nem hagyhatják el az iskola területét” – magyarázta a pedagógus. A lapunknak nyilatkozó tanár szerint sokszor a szülők hozzáállásán múlik, mit választ a gyerek.

A Maros megyei tanfelügyelőségen az egészségtelen ételek forgalmazásával kapcsolatban annyit mondtak, az intézménynek „nem áll módjában nem is feladata” az iskolai büfék ellenőrzése.

Heccből chips

A sepsiszentgyörgyi Mikes Kelemen Főgimnázium vezetése azt állítja, az iskolai

büfében igyekeznek olyan termékeket kínálni, hogy azok vonzóak legyenek a diákok számára, és a törvényeket is betartsák – állítja lapunk érdeklődésére Szőcs-Torma Katalin. A iskolaigazgató helyettese elmondta: olyan cégre bízták a büfé működtetését, amely saját péktermékeket készít, és azokat megvizsgáltatja a közegészségügyi laboratóriumban. Főként süteményeket és tej-

termékeket, illetve gyümölcsöt, szénsavas és szénsavmentes ásványvizet lehet vásárolni a Mikes Kelemen Főgimnázium büfében – tájékoztatott az igazgatóhelyettes. Az iskola környékén néhány diák azonban azt mondta lapunknak: a szigorítások miatt sokan heccből is a tiltólistás termékeket keresik és veszik iskolába menet.

Biztos üzlet a csoki

Alternatívák pedig vannak. Egy marosvásárhelyi vállalkozó „reformbüfé” létrehozását tervezi, noha egyelőre csak az eddig megszokott termékek iránt érdeklődnek a kereskedők. „Az iskolában működő kisvállalkozások, alvállalkozások nagyon kis költségvetéssel működnek, azt szerzik be, amit a gyerekek tényleg megvesznek. Mivel a csoki biztosan eladható, ezért csokit rendelnek. A sós kukoricapuffancs, ismert nevén a pufulec, szintén népszerű, pedig tiltólistás az energiatartalma, a sóartalma miatt, sok esetben pedig a minősége is kifogásolható. Csak akkor fog változni a büfékínálat, ha ehhez az iskolák, illetve a működtetők támogatást kapnak” – véli az üzletember. ◀

Marosvásárhely: tiltakozás vagy megemlékezés?

Antal Erika

► Az előzetes bejelentésekkel ellentétben mégis demonstrációval egybekötött megemlékezést tart ma az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács Marosvásárhelyen az aradi vértanúk napján: a politikai szervezet tiltakozni kíván az ellen, hogy hónapok óta késik a helyi orvosi és gyógyszerészeti egyetem (MOGYE) magyar tagozatának megalakítása. Jakab István, az EMNT Maros megyei szervezetének elnöke a *Szekelyhon.ro*-nak elmondta: Hargita, Kovászna és Kolozs megyéből is autobusszal érkeznek a szervezet tagjai a marosvásárhelyi megemlékezésre, amelyen Tőkés László, az EMNT elnöke is beszédet mond. „Az EMNT egyértelműen és ha-

tározottan azt tartja fontosnak, hogy a megemlékezést olyan hangos tiltakozás zárja, amit nem csak az egyetem vezetésében hallanak meg, hanem az európai közvélemény fülébe is eljut” – fogalmazott Jakab István.

Hétfői közös sajtótájékoztatójukon az RMDSZ, az EMNT és az MPP még abban egyeztek meg, hogy az egyetem ügyeit politikai úton és nem az utcán kell rendezni.

Csegzi Sándor alpolgármester tegnap lapunknak elmondta: az RMDSZ szervezi Marosvásárhelyen a megemlékezést, amelyre az EMNT-t és az MPP-t is meghívta. Az előljáró Jakab István nyilatkozatával ellentétben azt állítja: nem lesz tüntetés. „Buszokkal jönnek emberek a megemlékezésre, de

nem fognak tüntetni” – szögezte le Csegzi, hozzátéve, hogy más jellegű demonstráció nincs is engedélyezve.

A mára beharangozott demonstráció előtt Marosvásárhelyt magyarellenes hangulat uralta, miután Marius Pascan, Maros megye prefektusa és Dorin Florea polgármester kedden sajtótájékoztatót foglalt állást a MOGYE-vel kapcsolatban. A prefektus szerint az egyetem működő magyar tagozat a felelős azért, hogy csak a második kategóriás besorolást kapta a nagy múltú intézmény a hazai egyetemi rangsorában. A magyar tagozatot ugyanis tanárhány van. Az előljárók fellevelezték a MOGYE, a Művészeti Egyetem és a helyi Petru Maior Egyetem összehívásának lehetőségét. Marius Pașcan szerint a magyar érdekvédők által szervezett tiltakozások az oktatásszervezés kudarcairól terelik el a figyelmet.

Szeptember végén az EMNT Maros megyei szervezete még országos tiltakozást a MOGYE magyar tagozatának megalakítása érdekében. Később Nagy Őrs rektorhelyettes viszont úgy nyilatkozott, már csak politikai úton rendezhető az egyetemi átszervezés ügye. ◀

Népszámlálás 2011 – A „P” űrlap a legfontosabb

A népszámlálás kisebbségi ügy is, mindannyiunk ügye. Túl azon, hogy válaszainkkal lakóhelyünk, környezetünk fejlesztését könnyítjük meg, a népszámlálás eredménye kisebbségi kérdésekben is mérvadó, a jövőnkét határozza meg az, hogy hány magyar él ma Romániában.

Országunkban kötelező részt venni a népszámlálásban. Mindenkinek fogadnia kell a népszámlálási kérdőívet. A válaszadás megtagadásáért a törvény szerint pénzbírság jár. A kérdésekre, néhány kivételt leszámítva, kötelező válaszolni. Összeírásakor nem kell az összes családtagnak jelen lennie, egy személy is – nem muszáj a családfő legyen – bediktálhatja az egy háztartásban élők adatait. Bár sok országban van mód arra, hogy online töltsék ki a népszámlálási űrlapokat, Romániában ma erre még nincs lehetőség!

Közösségünk szempontjából legfontosabb űrlap a P, azaz a Persoane (Személyek), ebből minden családtagnak külön töltenek ki egyet-egyet. Az itthon élőket és az ideiglenesen távol (más településen vagy külföldön) tartózkodókat is

mindenképpen a P (persoane, személyek) piros színű űrlapra regisztráljuk! Ez vonatkozik az egyetemistákra, a más országban ideiglenesen munkát vállalókra is. Nem kell attól tartani, hogy valakit kétszer is nyilvántartásba vesznek, ugyanis az országos program kiszűri majd a duplázásokat. Tudni kell, hogy csak azok a személyek kerülnek be az állandó lakosság körébe, akik a P űrlapon szerepelnek! A demográfiai arányokat pedig az állandó lakosság adataiból számolják ki.

Vigyázat! – amint már jeleztük, vannak olyan kérdések is, amelyekre nem kötelező válaszolni. Például a nemzetiségre és anyanyelvre vonatkozó kérdés ilyen. Éppen ezért nagyon kell figyelni arra, hogy a számlálóbiztos ne hagyja ezt a kérdést. A romániai magyar közösség szempontjából fontos a demográfiai arány, hiszen ehhez kötődnek kisebbségi jogaink, többek között az anyanyelvhasználat, a magyar iskolák, intézmények sorsa. A nemzetiségre és az anyanyelvre vonatkozó kérdés nyílt, mindkettőre a helyes válasz a maghiarä (magyar). A regionális identitást nem számolják a ma-

gyar közösséghez, ha pedig csak az anyanyelvhez diktáljuk be a magyart, az nem jelenti azt is, hogy a nemzetiség is automatikusan magyar lesz! Éppen ezért mindkét kérdésre meg kell adni a választ. A számlálóbiztos csakis tollal töltheti ki az űrlapokat! Ne fogadjuk el magyarázatként, hogy majd utólag, netán az adatok kódoláskor véglegesítik a ceruzával kitöltött nyomtatványokat.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a számlálóbiztosok már október 19-én bejárják a körzetüket és plakátokat, szórólapokat helyeznek el, így értesítve a lakosokat, hogy mikor fogják felkeresni őket. Az összeírók személyi igazolvánnyal és kitűzővel igazolják magukat. Amennyiben október 24-ig semmilyen formában nem jelentkezik a számlálóbiztos, azonnal jelezni kell a polgármesteri hivatalban, az RMDSZ zöld számán, vagy az RMDSZ területi felelőseinek.

A www.nepszamlalas.ro honlapon kérdőbiztosok és válaszadók is gyakorlati kisokost találnak, de hétköznap 10 és 18 óra között a 0800-802009 ingyenes zöldszámot is hívhatják.

Ünnepi programok Aradon

Ünnepi rendezvényekkel tisztelegnek Aradon a vértanúk emléke előtt, a hazai politikai és civil szervezetek. Tegnap kiállítás nyílt a negyvennyolcas szabadságharc ereklényiből, az esti ünnepi előadást a város Kultúrpalotájában tartották. Ma a belvárosi római katolikus templomban istentisztelettel folytatódna a megemlékezés. Ezt követően az egykori vesztőhelyen és a Szabadság-szobornál tartanak koszorúzást. A szoborcsoportnál beszédet mond Gheorghe Falca, Arad polgármestere, Kelemen Hunor RMDSZ-elnök, Călin Bibart, Arad megye prefektusa, Bognár László, Arad alpolgármestere és Soltész Miklós magyarországi szociális, család- és ifjúságiügyi államtitkár.

Szövetkeznek az erdélyi színházak

Erdélyi magyar szakmai színházi szövetség alapításán dolgoznak a IX. Nemzetiségi Színházi Kollokviumon részt vevő színházigazgatók, akik magyarországi szakemberekkel tárgyaltak a Romániai Magyar Színházi Szövetség létrehozásáról.

Csibi Márta

„Az erdélyi időszámítás újkori mérföldkővét sikerült ma letenni” – jelentették ki az erdélyi színházigazgatók, akik a Gyergyószentmiklóson zajló IX. Nemzetiségi Színházi Kollokviumon kerekasztal-beszélgetést folytattak a színházi érdekvédelmi szövetség megalapításáról. A meghívottak között volt Márta István, a POSZT művészeti vezetője, a Magyar Fesztiválszövetség elnöke, Fővárosi Színházigazgatók Egyesületének alelnöke, az Új Színház igazgatója, Bálint András, a Fővárosi Színházigazgatók Egyesületének el-

nöke, a Radnóti Színház igazgatója, Csizmadia Tibor a Magyar Színházi Társaság elnöke, Horányi László, a Magyar Játékszíni Társaság elnöke. A találkozó kezdeményezője Gáspár Attila, a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház igazgatója, a házigazda pedig Béres László, a Figura Stúdió Színház igazgatója.

Szövetség a színházi érdekekért

Amint az a sajtó számára is nyilvánossá tett átiratban szerepel, céljuk egy olyan erdélyi magyar szakmai színházi szövetség alapítása,

Erdélyi magyar szakmai színházi szövetséget alapítanak a magyar színházigazgatók Fotó: Figura Stúdió Színház

amely felvállalja a régió színházművészetére sajátos érdekeinek képviseletét, országos, Kárpát-medencei és egyetemes magyar viszonylatban. A közlemény aláírói a temesvári, gyergyószentmiklósi, szatmárnémeti, sepsiszentgyörgyi, marosvásárhelyi, kézdívásárhelyi, széke-

lyudvarhelyi, aradi, csíkszeredai, nagyváradai társulatok igazgatói.

Béres László és Gáspár Attila színházigazgatók egyaránt hangsúlyozták: az érdekvédelmi szervezet létrehozására már több éve törtennek kezdeményezések, azonban láthatóan most szü-

lettek meg azok a közös érdekek, amelyekért érdemes kiállni.

Egységben az erő

„A szövetség erősebb, mint az egyén” – hangsúlyozta Gáspár Attila színházigazgató. Véleménye szerint egy

szövetség létrehozása által a színházakat érintő jelenlegi problémák könnyebben megoldhatóak lesznek. Mint fogalmazott, nem csupán a színházaknak, de a közönségnek is lesz ebből nyeresége, hiszen ha a szakma anyagi biztonságban érzi magát, könnyebben kiszolgálja a közönséget is. „Egyelőre ez egy kiindulópont, egy kezdő pillanat, ahonnan majd tovább lehet lépni” – foglalta össze Béres László, a Gyergyószentmiklósi Figura Stúdió Színház igazgatója.

Első lépésként megalakult a kezdeményező testület, mely kidolgozza a szervezet alapszabályzatát, valamint olyan intézményes keretet, amely biztosíthatja az önálló entitást képviselő erdélyi színjátszás minőségi kiteljesítését, a régió kultúrájában minőségteremtő transzkulturális lehetőségek kihasználását, az egyetemes magyar kulturális integráció megvalósítását, egy konkrét, kidolgozott ütemterv szerint. ◀

Ezer Múzsza Vásárhelyen

Antal Erika

„Szépirodalmi esttel ünnepelte ezredik megjelenését kedd este a *Népiúsás* művelődési melléklete, a hetente megjelenő *Múzsza*. A rendezvényen Markó Béla, Kovács András Ferenc, Nagy Attila, Sebestyén Mihály és Bölöni Domokos olvastak fel írásaikból. Markó Béla miniszterelnök-helyettes az ünnepségen a költészethez való visszatéréséről vallott, illetve arról, hogy egy pillanatig sem volt hűtlen a lírához, csak ez kevésbé látszott. „Politika és irodalom között, ha választá-

nom kell, ebben a társaságban jobban érzem magam” – fogalmazott az RMDSZ februárban leköszönt szövetségi elnöke, majd egy korábban írt versét, illetve néhány límericket (kötött formájú, ötsoros nonszensz-vers – szerk. megj.) olvasott fel. Nagy Attila *Csillagköz* című kötetének néhány művét osztotta meg a hallgatósággal, Sebestyén Mihály pedig a *Kolbászverés* című, a Múzsza egy korábbi számában megjelent novelláját olvasta fel. Bölöni Domokos, Nagy Miklós Kund szerkesztőtársa, *A tyúkenczor látogatása* című írását olvasta fel a kö-

zönségnek, majd Kovács András Ferenc saját és Lázary René Sándor álnéven közölt verseiből olvasott. Nagy Miklós Kund, a *Népiúsás* főszerkesztője, a Múzsza ötletgazdája és szerkesztője elmondta, a heti rendszerességgel megjelenő melléklet célja, az olvasók széles látókörének bővítése a kultúra terén, és nemcsak a helyi és a régió művelődési eseményeinek ismertetése. „A több mint húsz évvel ezelőtt indított *Múzsza*ban nemcsak a kortárs szerzők művei szerepelnek, de a múlt nagyjainak is jut hely” – tette hozzá Nagy Miklós Kund. ◀

Kezdődik a Liszt Fesztivál

Sipos M. Zoltán

„A Kolozsvári Magyar Operában tartott vokálszimfonikus hangversennyel kezdődik ma este az október 27-ig tartó Nemzetközi Liszt Fesztivál. A hangverseny első felében a magyar zeneszerző vallásos tematikájú kórusműveit adják elő magyarországi előadók, a Kolozsvári Magyar Opera zenekara, valamint a Magyar Rádió énekkara közreműködésével. Olyan zene-művek csendülnek majd fel többek közt, mint Bárdos Lajos *Libera me*, Kodály Zoltán *Széky keserves*, Cse-

miczky Miklós *Pater Noster* vagy Kovács Zoltán *Ave Maria* című szerzeményei. A hangverseny második felében a zenekedvelők Liszt Ferenc *Esztergomi miséjét* hallgathatják meg. Október 10-én Liszt-rapszódiaikat adnak elő, a zeneszerző egykori fellépéseinek helyszínén, a Redutban (ma néprajzi múzeum), fiatal zongoristák Liszt-hangversenyre kerül sor. Október 13-án a *Szettek és démonok* előadására kerül sor, Selmeczi György rendezésében. A színpadi fantázia Liszt Ferenc életéről és műveiről egy nagyszabású stí-

lusteremtő igénnyel létrehozott drámai kísérletnek is ígérkezik, amelyben a komolyzene, irodalom, balett és színház egyszerre van jelen. „Mindig is foglalkoztattott a fausti szerződéskötés: az a tény, hogy az alkotó művész a tudásért sokszor még az ördöggel is szövetségre lép. Ezt a témát kívántam egy organikus módon másba fonódó, de különböző műfajok, művészi területek összekötésével bemutatni, és értelmezni is egyben Liszt Ferenc életművét” – nyilatkozta egy korábbi sajtótájékoztatóján Selmeczi György. ◀

HIRDETÉS

SZEBEN MEGYEI MAGYAR NAPOK 2011. PROGRAM: SZEBEN MEGYEI MAGYAR NAPOK 2011.	
Október 14 - Péntek	Október 21 - Péntek
18 ⁰⁰ Megnyitó - Medgyes, Traube terem, fellép a Csernakeresztúri Hagyományörző Néptáncgyűttes	17 ⁰⁰ A Báthory István Általános Iskola ünnepel - Medgyes, Traube terem, fellépnek az iskola diákjai és a Gyöngyvirág Néptáncsoport ovodásai
Október 15 - Szombat	18 ⁰⁰ Nagybaconi Néptáncsoport előadása - Mihályfalva, Kultúrotthon
11 ⁰⁰ Cimborák Bábszínház előadása - Medgyes, Traube terem	20 ⁰⁰ Nagybaconi Néptáncsoport előadása - Kiskapus, Kultúrotthon
17 ⁰⁰ Cimborák Bábszínház előadása - Erzsébetváros	20 ⁰⁰ Ifjúsági buli - Medgyes, Traube borpince, fellép Bajka Brigitta énekes
20 ⁰⁰ Szüreti kosarasbál - Medgyes, Sana-Strand vendéglő	Október 22 - Szombat
21 ⁰⁰ Szüreti kosarasbál - Nagyszeben, Tükör terem	11 ⁰⁰ Kézműves tevékenységek és könyvvásár - Medgyes, Római Katolikus Plébánia
Október 16 - Vasárnap	16 ⁰⁰ Asztalitenisz bajnokság - Medgyes, Romgaz Asztalitenisz Klub
16 ⁰⁰ Trambulin színház előadása - Szentágota, Kultúrotthon	18 ⁰⁰ Háromszék Néptáncgyűttes előadása - Nagyszeben, Szakszervezetek Művelődési Háza
16 ⁰⁰ Cimborák Bábszínház előadása - Somogyom, iskola nagyterme	19 ⁰⁰ Nagybaconi Néptáncsoport előadása - Küküllőalmás, Kultúrotthon
19 ⁰⁰ Trambulin színház előadása - Medgyes, Traube terem	19 ⁰⁰ Dancs Annamari koncert, Holovacsko Zsolt humorista fellépése - Medgyes, Traube terem
Október 17 - Hétfő	20 ⁰⁰ Ifjúsági Játékest - Medgyes, Millennium Ház
11 ⁰⁰ Gyermekszínház - óvodásoknak és elemi iskolásoknak, Medgyes, Báthory István Általános Iskola	Október 23 - Vasárnap
18 ⁰⁰ Trambulin színház előadása - Vízakna, Református Parókia	11 ⁰⁰ Kézműves tevékenységek és könyvvásár - Kiskapus, Római Katolikus Plébánia
Október 18 - Kedd	17 ⁰⁰ A Nagybaconi Néptáncsoport előadása - Oltszakadát, Evangélikus Parókia
18 ⁰⁰ Nyugdíjas Klub - Medgyes, Millennium Ház, Horváth Arany könyvbemutatója, Rus Magdolna szalmafonot kiállítás	18 ⁰⁰ Zárórendezvény - Medgyes, Traube terem, fellép a Háromszék Néptáncgyűttes
Október 19 - Szerda	
18 ⁰⁰ „Üvegtigris 3” - Medgyes, Mediensis Mozi (volt Central Mozi), 16 éven felülieknek ajánlott film	
Október 20 - Csütörtök	
18 ⁰⁰ Medgyesi Magyar Esték - Medgyes, Millennium Ház, Seician Ildikó történelem szakos tanár előadása: „Az '56-os magyar forradalom”	

A szervezők fenntartják a műsorváltoztatás jogát!

Aktuális információk a www.medgyes.ro weboldalon találhatóak

Újrázott Szonda Szabolcs

Kovács Zsolt

„Visszakerül a sepsiszentgyörgyi Bod Péter Kovászna Megyei Könyvtár élére Szonda Szabolcs igazgató, miután tegnap sikeresen versenyző volt. Amint arról lapunkban már beszámoltunk, Szonda Szabolcs igazgatói tisztségét három hónappal ezelőtt érvénytelenítette a bíróság, mivel indoklása szerint 2009-ben Kovászna Megye Tanácsa diszkriminatív határozatot hozott, amikor a magyar nyelv ismeretét is kérte az általa jelöltől. „Olyan igazgatót kerestünk, aki alaposan ismeri a magyar nyelvet és kultúrát, hiszen egy 75 százalékban magyarok lakta városban olyan könyvtárat vezet, amelynek 220 ezer könyvet számláló állományának többsége magyar nyelvű, olvasóinak 86 százaléka pedig magyar” – szövegte le tegnapi sajtótájékoztatóján Tamás Sándor,

Kovács Zsolt Kovászna Megye Tanácsának elnöke. Antal Árpád sepsiszentgyörgyi polgármester kijelentette: „ez a csoport, (szerk. megj. Dan Tanaşa, Dan Suciú és Codrin Munteanu) miközben nagy és büszke románokként tűntek fel magukat, valójában sokat ártnak Romániának, hiszen mérgezik a román-magyar kapcsolatokat, bebizonyítják, hogy a magyar kisebbséget diszkriminálják, és másodrangú állampolgároknak tekintik.” A polgármester szerint az elégedetlenkedőknek „nem Szonda Szabolcs munkájával kapcsolatban volt kifogásuk, hanem azzal, hogy magyar”. A könyvtárigazgató kifejtette: provokációnak tartja az ellean indított eljárását, szerinte „az ügyben elsikkadt az a tény, hogy itt valójában egy könyvtárról van szó, amely olyan közösségi térként működik, ahol soha nem zárkóztak el semmilyen kulturális kezdeményezés elől”. ◀

EFJ: hanyatlik a közmédia

Hírösszefoglaló

► A média sokszínűségének érvényesülése miatt fejezték ki aggodalmukat az Európai Újságíró Szövetség (EFJ) rádiós és televíziós szakértői csoportjának tagjai keddi, budapesti sajtótájékoztatójukon. A résztvevők szerint nem szabad, hogy a magyar médiatörvény például szolgáljon más európai országok számára. A csoport kétnapos magyarországi tanácskozásán a magyar médiában zajló folyamatokról tájékozódott. Az *MTI* beszámolója szerint olaszországi képviselőjük, Roberto Natalie elmondta: Európa szinte egyetlen országában sem érvényesülnek maradéktalanul a demokratikus értékek a médiában, de úgy vélte: Magyarország rossz példát mutat, amelyet más országoknak nem szabad követniük. Marc Gruber, az EFJ társigazgatója a „rossz eljárások gyűjteményének” nevezte a magyar médiatörvényt. Hangsúlyozta: nem az a lényeg, hogy egyenként nézve más európai országok

Marc Gruber szerint a magyar médiatörvény a „rossz eljárások gyűjteménye”

médiaszabályozásaiban is jelen lévő paragrafusokból áll, hanem az, hogy mindez egyedi módon van összeillesztve. A résztvevők a magyar szabályozás kapcsán bírálták, hogy a kizárólag a kormánytábor által delegált tagokból álló médiatanács hatásköre igen széles, kezében van a többi között a frekvenciák kiosztásának lehe-

tősége vagy nagy összegű bírságok kiszabása. Ugyanakkor bírálták a közszolgálati médiumok vezetőinek kinevezési gyakorlatát is. Megállapították, hogy bár a gyakorlat nem egyedülálló Magyarországon, a vezetők kinevezésénél a szakmai vagy a társadalmi véleményét is figyelembe kellene venni. Jean-Francois

Tealdi, a szervezet franciaországi tagja arról számolt be, hogy a politikai hatalom befolyása saját országában is problémát jelent a közszolgálati médiában. Szintén a politikai befolyás meglétéről beszélt a spanyol Paco Audije is. A brit John Barsby hangsúlyozta: a brit kormányzat jelentősen csökkentette a BBC költségvetését, elbocsátásokat idézve elő, ezzel pedig az újságírói munka szenved csorbát. Az Európai Újságíró Szövetség tagjai bírálták a közszolgálati médiumokban zajló jelentős elbocsátásokat is. „Egyre kevesebb munkatárssal és egyre kisebb költségvetéssel nem lehet biztosítani a közmédia megfelelő minőségét” – mondta John Barsby, és hozzátette: „Megteszünk mindent, hogy támogassuk a magyarokat harcukban a szörnyű médiatörvény ellen”. Jean-Francois Tealdi elmondta: a látogatás során ők csak a közmédiával foglalkoztak, azonban megfigyelése szerint ahol a közmédia „lefelé megy”, ott a kereskedelmi média „szintén hanyatlik”. ◀

Kettős tükröz

A brit trónra várandók legnépszerűtlenebbike, és pedig Károly herceg is felbukkan abban a Charlie Ottley által jegyzett *Wild Carpathia* című rövidfilmben, mely kies hazánk Kárpátjainak vadregényességével népszerűsíti a romániai vadturizmust. Károly herceg epizódszereplése azért maradt emlékezetes, mert egy sületlen poénnal megpróbálta „feldobni” a természet-reklámfilm, mondván, hogy az ő családja is Drakula véréből ered – úgy néz ki, nem sokat örököltetett apja, Fülöp herceg organikus szarkazmusából. Mi emellett még arra is gondoltunk, hogy talán még szerencsés is lehet az Ottley által adott új név, hiszen a büszke Titanic katasztrófájának túlélőit is a kicsiny, szerény, de Carpathia nevű gőzhajó szedte ki a jeges vízből. Nomen est omen – a Kárpátok öble számtalanszor befogadott és megmentett már kisebb, kőszülő nemzeteket. Most vajon melyik, Kárpát-kötődésű népen van a sor?

(prier)

Röviden

Bemutatták az iPhone 4S-t

Az Apple bemutatta legújabb mobiltelefonját, az iPhone 4S-t, amely elődjéhez, az iPhone 4-hez képest sokkal gyorsabb processzorral és grafikus csippel rendelkezik. A készülék ugyanakkor intelligensebben használja a két beépített antennáját is, melynek eredményeként a mobil interneten történő adatletöltés a kétszeresére nő az iPhone 4-hez képest, tehát a mai okostelefonoknál gyorsabb adatforgalmat biztosít a széles sávú mobilhálózaton. Másik újítás a Siri elnevezésű hangfelismerő applikáció, amely a felhasználók személyi asszisztenseként működik, s akár egyetlen ujjmozdulat nélkül is emlékeztet a fontos eseményekre. Az *MTI* információi szerint a Samsung máris jogi lépéseket fontolgat az iPhone 4S terjesztése ellen, mert szerintük a készülék két, vezeték nélküli adatátviteli szabádmukat is megsérti.

A Facebookon elégedetlenkedik Kim Dzsong Nam

A Facebookot használja Kim Dzsong Nam, Kim Dzsong II észak-koreai vezető legidősebb fia, hogy hangot adjon apjával és a fennálló rendszerrel szembeni elégedetlenségének – jelentették a napokban a dél-koreai újságok. A feltételezések szerint jelenleg Kínában él, 40 éves Kim Dzsong Namot sokáig a „kedves vezető” legesélyesebb utódjának tartották, ám miután 2001-ben rajtakapták, hogy hamis útlevelel próbál belépni Japánba, kiesett apja kegyéből. Kim Dzsong Nam Facebook-oldalán testvérét sértő bejegyzéseket tesz közzé, képei közt például Kim Dzsong Un arcképe a Kung Fu Panda fejére van másolva. Több más, digitálisan átszerkesztett kép az észak-koreai elit tagjait és apját is neveltség tárgyává teszi.

Bevonult a börtönbe Stohl

ÚMSZ

► Megkezdte tíz hónapos börtönbüntetését Stohl András szerda reggel. A színésznek a Nagy Ignác utcai büntetés-végrehajtási intézetben kellett jelentkeznie. Az *MTI* információi szerint a színészt később átszállítják arra a helyre, ahol büntetését tölti majd; sajtóhírek szerint ez a tököli börtön lesz. A színész legkorábban – jó magaviselet esetén – öt hónap múlva szabadulhat. Stohl András szeptember elején ítélte jogerősen tíz hónap letöltendő börtönbüntetésre a Pest Megyei Bíróság ittas vezetés miatt. A színész 2010. május 8-án hajnalban a Budapestről Fót felé vezető úton gépkocsijával áttért a szemközti sávba, és ott összeütközött két szabályosan közlekedő autóval. A balesetben négyen sérültek meg, egyikük súlyosan. A baleset után a színész elhagyta a helyszínt, ezért a rendőrök, még aznap, otthonából előállították. Stohl András véreben később alkoholt, vizeletében tiltott pszichotróp anyagot is kimutattak. Mint kiderült: nemcsak alkoholt, hanem kokaint is fogyasztotta balesete előtt. A bírónő azzal indokolta a börtönbüntetést, hogy Stohl nem először követett el hasonló bűncselekményt, és azt is mondta, nem bi-

Stohl András megkezdte tíz hónapos börtönbüntetését. Jó magaviselet esetén öt hónap múlva szabadulhat Fotó: MTI

zonyítható, hogy drogos állapotban történt-e, de az biztos, hogy fogyasztott az este drogokat. Figyelembe vették, hogy elég sokat vezetett ittas állapotban, mire ka-

rambolozott. A baleset utáni viselkedésére azt mondják, tudatbeszűkültségben volt, de azt nem tudják, hogy az alkohol vagy a fejsérülése miatt-e. ◀

ETV – kétszázézer háztartásban

Munkatársunktól

► A legújabb adatok szerint eléri a kétszázézer azoknak a háztartásoknak a száma, amelyekben nézhető az *Erdélyi Magyar Televízió* (ETV). A legnagyobb önálló, országos szórású magyar közszolgálati televízió az elmúlt időszakban számos kábelszolgáltatóval kötött megállapodást, így azokra az erdélyi településekre is eljut a műsor, ahol a műholdas vétel nem elterjedt. Az ETV műsorát jelenleg a Székelykeresztúrt és mintegy 16 környező települést lefedő Hargita Line Kft., a

Szovátán, Parajdon, Alsó- és Felsőfárván és Korondon működő Digi Communications Kft., a többek között Székelyudvarhelyen, Csíkszeredában és Kézdivásárhelyen is szolgáltató Next Gen Kft., a mintegy 40 Maros megyei településen jelen lévő Prodcomserv Veszti Kft., valamint a Küküllő menti magyar településeket kiszolgáló Electro Tangent Kft. is a kínálatába emelte. Emellett a műsor Marosvásárhelyen és Sepsiszentgyörgyön egyszerű szobaantenna segítségével is fogható. Szepessy Előd, az ETV igazgatója elmondta, a kö-

vetkező időszakban hasonló megállapodásokat kívánnak kötni más kábelszolgáltatókkal is, azonban az esetek többségében az ezeket üzemeltető cégek a lakosság igényei szerint alakítják a programkínálatot, így fontos, hogy ha az előfizetők szeretnék vételezni az ETV műsorait, igényüket jelezzék az *Erdélyi Magyar Televízió* ügyfélszolgálatán vagy a helyi kábelszolgáltatónál. „A célunk, hogy mihamarabb minden magyar lakta településen fogható legyen az egyetlen erdélyi magyar televízió” – hangsúlyozta a televízió igazgatója. ◀

INGYENES APRÓHIRDETÉSI SZELVÉNY

Név:.....
Cím:.....
.....
tel.:.....

A hirdetés szövege (max. 80 szó)

.....
.....
.....

Mi egyszeri alkalommal ingyen közöljük apróhirdetését.
Postacím: 030032, București, Lipscai nr.29-31, O.P. 15, C.P. 40

* A kedvezményt csupán magánszemélyek vehetik igénybe, magáncélú hirdetések közzétételére.

